

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v pondeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—.

DAN NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: petič vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju 50% pust. — Za odgovor je priložiti znamko. Telefon številka 118.

Pismo iz Belgrada.

Belgrad, 26. jan. (8. febr.) 1913.

Včerajšnja »Samouprava« prinaša pod naslovom: »Čudno turkofilstvo« zelo poučen uvodni članek, kateri zasluži, da ga podam cenjenim čitateljem »Dneva« v celoti.

»Simpatije za Turke, katere je, povodom balkanske vojne, pokazal francoski posilej Pierre Lottis, kakor tudi nekateri drugi pisatelji, ki so mu sledili, dajo se pojasniti z neko vrsto hipercivilizacije in ponekod s perverznoštvom v spominih teh ljudij ter popolnim nepoznavanjem onega, kaj so Turki, odkod so se naselili na balkanskem poluotoku — in kako so si osvobodili balkansko ozemlja. Samo to nepoznanje bilo je v stanu nuditi pesnikom gradivo, da si predstavljajo Turke take, kakršni oni nikoli niso bili in da na temelju takih domišljij stvarjajo strašne nesernice napram petstoletnim žrtvam, krvavega turškega gospodstva.

Se za časa krizarskih vojsk izzvali so Turki s svojim divjaškim postopanjem proti kristajnom, ki so romali k božjemu grobu v Jeruzalem, grozo in trepet vsega krščanskega sveta proti sebi. Od njihovega prihoda na Balkan, od Carigrada do Dunaja, zapuščali so za seboj sledove krvi in ognja. Oni so tisti, ki so za podvržene kristjane izumili strašno smrtno kazen, pred katero morali zledeniti kri vsakemu kulturnemu človeku, kazen nabadanja na kole. Po celem Balkanu najdemo se še danes neme priče njihove krvoločnosti in zverstva. Čele-Kula v Nišu je neizpodbiten dokument o strašnem divjaštvu in o zverskih navadah teh varovancev nekaterih evropskih pisateljev.

Ko so se, po nesposobnosti Turkov za kulturo in za zdravo državno organizacijo, začela pogrezati koleša njihovega državnega voza proti prepadu, v katerem jih je pričakovala zaslužena smrt, našle so se posamezne krščanske države, ki so znale najti za se v propadajoči Turčiji gotove interese, vsled katerih so te države napravljale Turčiji razne usluge in ji tudi pomagale. Da bile so celo države, ki so se celo bojevale na strani Turkov proti kristjanom ter tako na umeten način podaljševale življenje Turčiji na Balkanu. Vsih takega postopanja gotovih držav so silno trpeli balkanski kristjani. Ko so Turki spoznali, da so se jim začele majati tla pod nogami na Balkanu, so začeli sistematično iztrebljevati krščanski element v svojih evropskih deželah, v nadi, da jim to sredstvo podaljša dobo njihovega vladanja. Mladoturki so v tem oziru isto kot Staroturki. Ubijanje vsakega količkaj uglednejšega kristjana, nasilno poturčevanje in odvajanje krščanskega na-

raščja, rušenje in uničenje krščanskih svetinj, krvniško in razbojniško odzemanje krščanske imovine, najhujša nasilja in najkrvavejša zločinstva — to so neizpodbitni in javno znani karakteristični fakti turškega vladanja.

Skoraj dve stoletji ima že Turčija — radi take svoje uprave, radi nesposobnosti za kulturo, — naslov bolnega moža ob Bosporu. V resnici, ona je bila in je jako bolna. Pa vendar, njeno že zdavnaj zasluženo smrt zadrževalo je nasprotje in borba velikih interesov evropskih vele-sil.

In kdo ve, kako dolgo bi to še trajalo, da se niso balkanski narodi, ki niso mogli več prenašati, strahovita trpljenja svojih soplemenjakov v Turčiji ter nemir in nered na svojih mejah, združili in dogovorili, da z združenim svojo močjo in za ceno neizmernih žrtev v krvi in novcev, napravijo konec turškemu gospodarstvu in prineso svobodo svojim težko ogroženim bratom.

Iznenadena nad tem obratom, svetovala je Evropa Turčiji, naj da takoj svojim krščanskim podanikom potrebne reforme, balkanskim državam pa je zagrozila, da noče pripustiti nikakih teritorialnih izmen na Balkanu, najsi že bode rezultat vojne kakoršenkoli — vojne, katero so odločile balkanske države, da osvobode ogroženo krščansko rajo v Turčiji. Ta zahteva Evrope naj bi podaljšala življenje v Evropi bosporskemu bolniku, kateri pa ni hotel sprejeti ponujenega mu zdravlila. In težki porazi na bojnem polju zapечатili so njegovo usodo v Evropi.

»Mi razumemo,« pravi dalje »Samouprava«, »da ima postopanje izvestnih držav, ki imajo pod svojo upravo večje mase mohamedanskega življa, gotove obzire napram mišljenju teh svojih državljanov. Pa vendar, tudi te države, varujoče muslimansko mišljenje, ne morejo iti odkrito v boj za korist Turčije. Obžalovati pa se more in to od kulturnega sveta da so materijalni in efemerne interese dostikrat vplivnejši od trajnih, moralnih interesov, kateri so temelj za moralni in materijalni napredek človeštva. Ali v tej človeški kratkovidnosti mora se tudi skozi prste gledati na ljudi, katerim je poverjena skrb in varstvo za interese sedanosti. Istotako se mora obžalovati, da služni časopisje, in to tudi ono, ki je vezano na službene državne faktorje, edinole interesom sedanosti, in to za stvar, katere se — s stališča morale pravicoljubja nikakor ne more braniti.

Nerazumljivo pa je, da veleugledni in svetovnoznani listi, kateri morejo biti po svojem neodvisnem položaju zaščitniki trajnih moralnih in materialnih interesov svoje narodnosti in pionirji njenega napredka, brez kakoršnekol stvarne po-

trebe, zaidejo na polje ozkih, efemernih interesov sedanosti. »Frankfurter Zeitung« in »Berliner Tagblatt« n. pr. po svojem izbornem položaju in glasu, pridobljenem v kulturni nemški družbi, ne samo bi mogla, ampak v to kot nalašč pozvana, da sta zaščitnika in branitelja trajnih moralnih interesov nemške narodnosti, interesov njene bodočnosti. Ti listi — in posebno »Berliner Tagblatt« — pa se vendar, v sedanji dobi, začenjajo izpostavljeni za Turčijo, in proti balkanskim zaveznikom. V njihovih kolonah prevladuje mnenje, naj bi velesile vplivale tudi na balkanske zaveznike, da ti poslednji zmanjšajo svoje zahteve napram Turčiji. Z drugimi besedami, po mnenju teh dveh nemških listov, bi bilo potrebno, da popuste zavezniški napram Turčiji, katere je držala balkansko ozemlje edino in izključno po pravu osvojenja, in da ji povrnejo del ozemlja, katero so si od nje osvojili, daš Turčija za te dežele ne samo ničesar ni storila niti v kulturnem, niti v ekonomskem oziru, pač pa jih je celo držala v temi nekulture, v strašnem pauperizmu, v režimu najsurovejšega nasilja!...

V resnici, človek ne more najti odgovora na vprašanje: Kak interese more imeti kulturni nemški narod, (»Drang nach Osten« in ekspanzivni nemški imperializem. Op. prev.) da ostane — četudi le ena ped zemlje na Balkanu — še dalje pod turškim gospodstvom, katero je — po stoletjih, — samo škodovalo napredku in kulturi tudi ekonomično celj Evropi?!... Kak interes morejo imeti Nemci, da še nadalje koljejo Turki balkanske kristjane, da kujejo v okove njihovo pridobitno moč in njihovo željo po kulturi?... Nasprotno, za nemško industrijo in trgovino more biti samo koristno, da se na Balkanu odpre nova era, era svobode in dela, era človečanske in krščanske kulture?... Kako, teda, moremo razumeti ponašanje teh dveh, veleuglednih in velerazširjenih nemških listov?!... Ali mar nimajo dovolj razloga, da obžalujejo tako pisavo milijoni dobrih, častivrednih, kulturnih Nemcev, ki ne iščejo nič drugega kot to, da najdejo kupca izdelkom svojega poštene-ga dela, kupce, kateri so v stanu kupovati in prodajati in ki so s svojim lastnim delom zmožni povečati sredstva za obstanek in za nadaljno napredovanje kulturnega človeštva?

Uredniki teh dveh nemških listov, posebno glavni urednik »Berl. Tagbl.« g. Wolf, ne sme pozabiti, da je taista Evropa pozivljala Rusijo v zvezo proti Turčiji, da so osvojenje Dunaja od strani Turčije, otele poljske roke in poljsko junaštvo, da so se Srbi skozi štiri stoletja na svoj račun in večkrat in z velikim uspehom tudi na račun Avstrije, borili proti Turkom. Končno naj si zapomnijo in naj se spominjajo, kaj je

pisal njih veliki sorojak Leibnitz o Turkih in da ocene, kak vtis mora izzvati sedanja njihova pisava o Turški in kako mnenje more vstvariti napram kulturni nemški narodnosti pri osvobojenih balkanskih mučenikih. (»Ubjo ga Bog, Švaba«, »bolji opet Turek, nego Švaba« to je najnedolžnejše mnenje o Nemcih. Op. prev.) To so sicer mnenja (imponderabilia), na katere se dostikrat ne ozira praktičen politik, vendar se jih mora upoštevati, posebno pa pionirji kulture in boljše bodočnosti naroda, ki imajo pravico, da računajo z njim in z njegovimi sestavinami.

Mars.

Naš narodni ponos in še marsikaj.

Če reče kdo mariborskemu Slovincu, da rad nemškutari je zamera takoj za petami. Vsak sleherni je vzaljen v dno svoje slovenske duše, vsak sleherni ti zavpije v obraz: »Anatema sis — ker me dolžiš po nedolžnem.« V isti sapi pa, ko te je na ta način obsodil, mu brezprimer-na servilnost ne da miru in zopet nemškutari. Desetkrat huje, kot po-prej... Gorje pa onemu, ki si drzne trditi, da ta ali oni iz slovenske družbe, zahaja v nemško družbo, gorje onemu, ki pove, da je bil eden ali drugi onih, ki jih smatra mariborska slovenska javnost za pripadnike svojega naroda, na kaki nemški prireditvi. Takrat se dvigne gospoda drug za drugim in zavpije ti odločen: »Lazeš! Smrten greh pa bi storil, kdor bi dejal, da je šel Slovinc na prireditev, katere glavni namen je — ubijati slovenstvo, izpodrivati slovensko posest ob narodni mejli! Dolgo smo molčali, sram nas je bilo izdajstva na našem narodnem življu, tu ob narodni mejli in zato smo ogrinjali počenjaje takih neznačajev v pajčolan molččnosti. In kaj bomo s tem dosegli? Dajali smo njim in — bodimo pošteni — samim sebi potuho, potuho najgrše vrste, potuho ki je tem ostudnejša, ker začenja roditi v najobilnejši meri — zaničevanje našega renegatskega elementa. Že pol leta je, kar se je osnoval v Mariboru med nemčurji odbor, ki zbira prispevke za nemško planinsko kočjo na Pohorju, kot konkurentinjo »Ruški koči« in »Vili Planinski«. Sklad za zgraditev te kočje je že narasel v ogromno svoto, ki je našla še nadaljni, lepi prispevek v prireditvi »Bergfesta« dne 1. svečana letos, v prostorih tukajšnje pivovarne Ožt. Ta veselica, ki je imela skoz in skoz lice pangermanskega stremljenja je vrgla čistega dobička 2500 K. svoto, s koje se le malokatera slovenska prireditev zamore ponašati. Ne bi

bilježili vsega tega, če bi se bila dovršila vsa prireditev v onem okvirju kot bi se morala, če bi jo bil obiskal zgolj le nemški, odnosno nemčurski živelj, bilježimo jo pa vsled dejstva, ker je to proti slovensko prireditvev obiskalo na tucate — Slovencev!! Naletelo se je na tej ultragermanski prireditvi na ljudi, ki smo jih videli do danes izključno med prvimi, kadar je bila v Narodnem domu ta ali ona slovenska prireditev, bodisi »Sokola«, »C. M. D.«, »Čitalnice« in drugih. Videli smo med drugimi celo gospoda, ki zavzema v jednem naših društev — in to z zelo odličnim, skozinsko narodnim programom — odborniško — v vodstvu društva samem! — mesto! Dasi je bila istočasno v »Narodnem domu« elitna prireditev — »Triglavanski ples« — se je zgodilo to brezprimerno sramotenje vsega Slovenstva v in izven Maribora! Gospoda, ali niste zarudeli sramu, ko ste poslušali »Die Wacht am Rhein.« Ali vas ni bilo sram, ko so doneli na Vaša ušesa »Heil! klici! Morda«, oziroma najbrže ne! saj, če bi imeli narodnega ponosa le toliko, kot črno za nohtom, bi ne bili mogli storiti take brezprimerne koraka narodnega izdajstva! Ni čudno potem, če smo morali slišati iz ust priproste kuharice, na vprašanje, če ne pojde v Narodni dom, odgovor: »Kaj bom hodila tje kaj, saj še drugi Slovinci hodijo na nemške prireditve, ki so visokega stanu.« Da pa si ne bode morda kdo mislil, da s tem le žugamo, bodi povedano, vsem onim, katerim veljajo te besede, da vemo tudi njih imena. Med nami mora priti do popolnega preobrata. Ali na desno — Slovenec — ali pa na levo — renegat. Če nam niste ušli tokrat, ko ste bili deloma maskirani, nam ne videte tudi pozneje. Avgijev hlev mora biti očiščen, pa makari, da se pomnože vrste renegatov še za par uskokov. Podružnici »C. M. D.«, »Sokolu«, »Čitalnici«, »Trgovskemu in obrtnemu društvu itd. itd. pa priporočamo tem potom, da imajo svoje ljudi v strogi kontroli. Nič manj pa kot ta društva, naj skrbi za isto tudi »Podravska podružnica slov. planinskega društva«. Tudi ona bode našla marsikatero trho vejo, marsikak gnil list lažljubiteljev Slovenskih planin.

Vojna.

13. februarja.

KJE BO ODLOČILNA BITKA?

Znano je, da se bolgarska armada pomika od Cataldže nazaj. Ta korak bolgarske armade se različno razlaga. Največ verjetnosti ima še poročilo iz Sofije, ki pravi, da je to umikanje v zvezi z nameravano bit-

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V sencu jezuita.

(Dalje.)

»Toda kako more kralj preganjati svojo lastno hčer?«
»Tira ga tako čudno čuvstvo — tako nizko, tako podlo in tako protinaturalno, da ga je težko razumeti. On ljubi svojo hčer, ali slišite, ljubi jo z ljubeznijo!«
»To je strašno,« je rekel Ragastan brez prehudega presenečenja, ker je bil s spretnim izpraševanjem Zilete že sam izvedel nekaj resnice.
»Kaj ne da?« je dejal Manfred.
»Zdaj razumem vašo žalost; kajti brez dvoma se vam ne bo posrečilo najti sredstvo, da iztrgate svojo ljubljeno rokam nenaravnega očeta...«
»Sreča je, da ni več v njegovi oblasti...«
»Potem vam vendar nihče ne brani hiteti k njej!«
»To je ravno glavni vzrok moje muke! Zileta je izginila iz Luvra, ugrabljena na čuden način; od tisti-hod jo iščem neprestano; ali doslej,« je končal mladi mož z brezupnim glasom, »sem jo iskal zaman.«
Manfred je povesil glavo.
Ragastan ga je gledal nekaj časa, in smehljaj mu je igral na obrazu.
»Ali me hočete spremiti k me-

ni?« ga je prašal nenadoma.
»Dragocena dolžnost mi bo, gospod, ponuditi vam svoje spremstvo.«
»Slabo me razumete. Moja želja je, da greste z mano v mojo hišo.«
»Kaj? Ob tej uri?«
»Kaj naju briga ura! Seznanim vas z nekom, ki utegne vedeti kaj novega o gosposki Zileti.«
»Kaj pravite!« je zaklical Manfred, sled kakor zid.
»Resnico govorim...«
»Ah, gospod, pazite, da mi ne pripravite kaknega prekrutega razočaranja...«
»Predobro vem,« je rekel vitez resno, kaj je razočaranje srca. Ne bojte se ničesar. Pojdite z mano, in prepričan sem, da boste zadovoljni.«
»Verujem vam, gospod, verujem vam,« je rekel Manfred razburjeno. »Toda zmedenost, ki jo opažate na meni, vas ne bi presenečala, ako bi vedeli, kakšen je bil moj obup pred radostjo, ki mi jo darujete... Toda pravkar sem se spomnil, dovoliti morate, da vzamem nekoga s seboj...«
»Vašega prijatelja Lantnéja?«
»Ne. Nekoga drugega, ki sem se ga naučil ljubiti in spoštovati... Moža, ki je vzgojil Zileto in ji nadomeščal očeta... gospoda Fleriala.«
»Kaj?« je vzkliknil Ragastan.
»Gospod Flerial je tu?«
»Torej ga poznate?« je prašal Manfred začuden.

»Ne... toda mnogo sem slišal govoriti o njem... ravno tisto osebo, ki vam bo poročala novice o vaši Zileti. Idite, prijatelji, idite in pokličite gospoda Fleriala; ne le, da mi je drago, ako ga vzameva s seboj — njegova navzočnost je celo potrebna.«
Manfred je odhitel.
»To ni moj sin,« je zavzdihnil Ragastan. »A vendar, kako zelo zaslužim srečo, ki jo bo okušal čez par minut... Bolj ko gledam in poslušam tega mladega moža, bolj se mi zdi dovršen in popoln. Tako vsaj moje popotovanje ne bo zaman: osrečenih bo dvoje ljudi... ne všteti ubogega Fleriala, ki niti nisem upal, da ga najdem tu.«
Takrat pa je zagledal vračajočega se Manfreda.
Spremljal ga je mož v črni obleki.
In Ragastan si ni mogel pomagati — sočutje se je zgenilo v njegovem srcu, ko je zagledal tega človeka s tako povečeno zunanjo-stjo, da bi ga bil smatral brez svetlega in umnega pogleda, ki je sijal v njegovih očeh vsadko za eno tistih fanatičnih bitij, ki so jih dolbli menihi svoje dni iz kamna in krasili z njimi svoje katedrale.
A črni mož se je vzravnaval. Izraz velikega dostojanstva mu je žlahtni blestni obraz.
Stopil je k vitezju ter ga pozdravil s prožnim poklonom.
»Gospod vitez,« je rekel Man-

fred, »predstavljam vam gospoda Fleriala.« Kakor sem vam rekel, ga spoštujem kakor pravega očeta Ziletega, in tudi ona sama ga spoštuje kot takšnega.«
Z živo radovednostjo je pomotril Ragastan povečeno bitje, o katerem mu je bila Zileta toliko pripovedovala.
Pomolil mu je roko.
Tribulet jo je stisnil, rekoč:
»Torej je še na svetu velika gospoda, ki se briga za srečo ubogih ljudi, čeprav jih je tako lahko in tako prijetno mučiti?«
Bridkost teh besed bi bila gotovo napravila neprijeten vtis na viteza, če ne bi bil že poznal vse nesreče, ki jo je moral prestati Tribulet.
»Gospod Tribulet,« mu je odgovoril, reči vam moram pred vsem, da nemara nisem tak velik gospod, kakor se zdi, da mislite; rajši vam povem naravnost, da sem se vzgajal sam v šoli nesreče, kjer sem se naučil spoštovati tujo bol in jo gledati s sočutnim srcem...«
»Gospod,« je rekel Tribulet ganjen, »kdor koli ste — vi ste človek plemenite duše, in bogme, dovolite, da si dobro ogledam vaš obraz... zakaj, to je nekaj redkega...«
»Dajte nol!« se je branil Ragastan smehljaje.
Vsi trije možje so se odpravili takoj na pot, sledil pa jim je Spadakapa.
»Torej pravite,« je izpregovoril

spotoma Tribulet, »da izveva od nekoga novic o Zileti?«
»Bosta že videla,« je rekel Ragastan.
»Pospešimo korake!«
Molčali so vsi ostalo pot.
Tribulet in Manfred sta bila silno razburjena, Ragastanu pa je šlo po glavi samo to, da nima njegovo iskanje zdaj nobenega upanja več.
Dospeli so v ulico Sen-Deni.
Vrata v dvorišče, ki je obdajalo hišo, so bila odprta. Ragastan je prebledel in planil proti hišnim vratom: tudi ona so bila nezaklenjena!
»Oh!« je zaškripal z zobmi, »tu se je zgodila nesreča! Beatrice!« je zaklical s tesnobnim glasom ter planil po stopnicah.
»Evo me!« je odgovoril Beatricein glas.
Stopila je na stopnišče kakor prej, ko je prišel kralj.
Ragastan si je oddehnil, nekoliko pomirjen.
Manfred in Tribulet sta mu siledile s precejšnjim začudenjem. Vsi trije so stopili v isto sobo kakor prej Fran: l
»Draga moja,« je izpregovoril tam Ragastan, predstavljam ti gospoda Manfreda in gospoda Tribuleta.«
Beatrice je pomerila mladega moža z globokim pogledom: nato se je vrnilo njeno oko k vitezju, polno gorečega, nemeza vprašanja.
(Dalje.)

ko na Galipoljskem polotoku, kjer bo baje odločena usoda vojne.

Nekateri listi so že hoteli vedeti, da je polotok Galipoljski že izgubljen. Toda stvar ni tako enostavna. Pomisliti je treba, da zapira vhod na Galipoljski polotok močna veriga treh medsebojno dobro zvezanih trdnjav pri Bulairski ožini. Trdnjava proti zalivu Saros se imenuje Napoleon, srednja trdnjava se imenuje Sultan, a ona, na marmarskem obrežju Viktorija. Utrdbe so sicer tako moderne kot one na Cataldžki liniji. Toda so dobro oborožene in na takšnem terenu na katerem se ne da dobro manevrirati. Utrdbe so stavljene za časa krimske vojske od Francozov in Angležev. Vsaka utrdba ima prostora za 12 do 15 topov. Med utrdami je še več manjših baterij. Zadnje leto so bile utrdbne prenovljene. Pri navalu bi morale pomagati od strani in od zadaj grško brodoge.

Za to ožino je pa cela vrsta obrežnih trdnjav in v vpoštev pridejo tudi one na maloazijskem obrežju: vse te utrdbne bi bilo treba razorožiti — potem šele je polotok izgubljen za Turke.

Na vsak način bo bitka ki se bo bila za Galipolje ostra in bo zahtevala mnogih žrtev na obeh straneh. Je videti, da se Bolgari dobro pripravljajo za njo, ker par dni ni slišati nobene vesti o njihovih korakih. Pač koncentrirajo svoje čete, da popotem z nepremagljivo silo udarijo na Galipoljske utrdbne.

Da bi to koncentracijo onemogočili so skušali Turki izkrcati pri Rodosu in Sarkoju svoje čete. Toda Bolgari imajo informacijsko službo tako dobro urejeno, da so imeli na vseh za izkrcanje izbranih točkah v najkrajšem času zbranih po 20.000 mož, ki so zabranili izkrcanje.

TURŠKO PROSJAČENJE

Turški poslanik v Londonu je naprosil državnega tajnika Greya, da bi pripravil velesile za intervencijo v prilog miru.

Grey je odgovoril, da je potrebna formalna prošnja Turčije.

Zopet je zaprosila Turčija in izjavila, da je voljna pogajati se na podlagi svojega odgovora na kolektivno noto velesil.

Sedaj so pa poslanki dobili tudi formalno prošnjo za intervencijo.

Poslanki so se že posvetovali, toda niso prišli do nikakega zaključka in se celo stvar preloži za tri dni.

Čudno, čudno: Turška poročila so polna zmag — a takšno beračenje za mir! Med tem, ko Bolgarija in balkanska zveza odklanjata vsako intervencijo, hoteč na boljše skleniti mir in ga podpisati na bobnu.

SKADER PADE

Belgrad. Vojno ministrstvo je prejelo iz Cetinja danes brzobjavno poročilo, v katerem se pravi, da so Turki poskušali napad na Bardanj. Bitka je pod grmenjem topov in pušk trpela celo noč. Črnogorske čete so napad junaško odbile, posebno, ker so na drugi strani Srbi s paralelnimi napadi ovirali Turke. Srbske čete so se približale na 2 kilometra Bodici in osvojili selo Alisi. Padec Bodice se pričakuje vsak čas. Do danes so Turki imeli edino še Taraboš, Bodico, Skadersko Citadelo in Tepe. Na ta način bo Skader čisto obkoljen in se ne bo mogel več braniti.

POSADKA IN PREBIVALSTVO ZA PREDAJO

Belgrad. Velik del posadke in prebivalstva zahteva kapitulacijo. Posadka Taraboša je silno izmučena.

ČRNOGORSKI-SRBSKI JUNAKI

Cetinje, 13. februarja. Junaštvo Črnogorskih čet pri napadu na Bardanj je bilo nepopisno. Turki so imeli svoje postojanke s tremi vrstami žic utriene.

»ZAGAJOČA« TURČIJA ŽELI MIRU

Dunaj, 13. februarja. Turčija skuša pridobiti Avstrijo, Rumunijo, Nemčijo, da pritisnejo na ostale velesile, da se sklene na podlagi turških predlogov mir. — Kdo bi veroval na takšno velikodušnost. Turki ostali zmagovalci — in ostali pri svojih prejšnjih predlogih!

Carigrad, 13. februarja. V zvezi s tem prizadevanjem sta avdienci avstroogrškega poslanika Pallavicinija in nemškega poslanika pri sultanu. Turčija nima niti beliča in ne more najmujejših naročil za armado plačati.

PRI BULAIRJU SE BIJE NOVA BITKA

Carigrad, 13. februarja. Pri Bulairju se je pričela nova velika bitka.

Slovenska zemlja.

Sv. Lovrenc nad Mariborom.

Nemški »Volksrat« in za njim vsa nemška sodrga, je v silnih skrbel. In kaj nebi? V toli zaspanem Sv. Lovrencu se začenjajo tudi Slovenci gibati, kajti občinske volitve so pred durni, dosejana občinska uprava pa ima sila mnogo masla na glavi. Vse, kar je zavoženega, pride na rovaš nemškurskim občinskim zastopnikom, ki so si vedeli, do danes z brezprimernim terorizmom ohraniti proste roke in vreči Slovence vselej in povsodi z najrazličnejšimi pripomočki od tržke uprave. Danes se je razvila intenzivna agitacija, ki obeta postati za Slovence tudi uspešna. To seveda jezi renegate v Sv. Lovrencu, kakor tudi njih mariborske krušne očete in za to delajo z vsemi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi, proti agitatorjem. Naj bolj jih pa bode delovanje g. Brezačnika. Proti njemu so nauhuškali še celo sodišče. In zakaj? Ker je nabiral za »Rdeči križ« balkanskih držav, kar našim Janičarjem, v katerih ni niti kapljice nemške krvi, da je dobrošel povod, imenovanega gospoda denuncirati kot veleizdajalca. Seveda, če bi bil pobiral za kak »Hohenzollernski sklad, bi ga takoj na vsa usta hvalili kot največjega patriota. Vse to ni, ljubezen do slovenske svetlovsenske fare, pa jim ne da miru. Sicer pa bode bodočnost pokazala, kakšne sadove rodi renegatska šuftarija. Tudi mladenost svetlovsenskih Slovencev gineva počasi in daje upravičeno upati, da se obrne po dolgem času, zopet korenito na bolje. — Želimo, da bi se piscu uresničile visoke nade, ki jih goji do svojih sorjakov. (Op. ured.)

Iz Cetja.

Slovenski klerikalci — na čelu jim »vitez brez strahu in madeža« — dr. Ivan Benkovič, so zopet edenkrat pred vso javnostjo pokazali, koliko jim mar dobrobiti naroda. Dr. Iv. Benkovič, patentirani autor brošure »Slovinci in dež, gospodarstvu štajerskemu«, je, kot znano, tudi odbornik celjske okoliške občine, kamor so ga pred dvema letoma odpisali slov. klerikalci kot njih »politično-narodnega« zastopnika. Ker pa dr. Iv. Benkovič ni imel pravice, kandidirati v kraju, koder ni plačeval nikakega davka, je predčasno stuhal pametno idejo in prosil za dovoljenje, pričeti v celjski okoliški občini — trgovino s sadjem. V sled tega je imel plačevati davka 3 K. Celjski Nemci tega seveda niso trpeli in naredili so na odvetniško zbornico štajersko, pritožbo, katera slednja mu je tudi namignila, da se za odvetnika ne spodobi — branjariti. Dr. Benkovič je nato opustil branjarsko obrt, katero pravzaprav nikdar izvrševal ni, ter s tem tudi prenehal biti davkoplačevalec. Kljub temu mu njega morala ni dopuščala, da bi odložil svoj mandat ter se umaknil drugemu. K sejam ga seveda tudi ni bilo, vsaj dolgo časa ne. V soboto pa je bila napovedana občinska seja, na katere dnevnem redu je bila razprava o novi celjski okoliški šoli — slovenski — in je bilo že vnaprej pričakovati precej težkega razpravljanja. In gletje! Dr. Benkovič, Mesija štaj. Slovencev, jo je prihajal v zbornico, ter s tem dal nemški manjšini pod vodstvom dr. Ambrožiča znamenje k prvi ataki. Dr. Ambrožič je izjavil v imenu ostalih Nemcev, da toliko časa ne pripuste razpravljanja, dokler se dr. Benkovič ne odprave svojemu mandatu, h čemur ga itak že sili § 22. obč. reda. K temu je izjavil modra glava dr. Benkovič, da je 1. za prvo polovico leta 1913. že plačal obrt. davek, ter da se mandatu ne odprave. Naši renegate niso imeli doslej nikakega povoda, začeti gonijo proti debati o šoli — in stvarno ga paž tudi danes nimajo —, a vedelo se je že prej, da jim bode ravno ta dr. Benkovičeva stvar dala vzrokov. Zato je tudi dr. Benkovič vedel, a ni smatral potrebno, osebni interes, zapostaviti narodnemu. Nasprotno, kot vse kaže, namerava pri tem tudi nadalje vztrajati. Ker pa tudi naši renegate ne bodo z dobra odnehali, je danes popolnoma neverjetno, da bi se stvar razmotala pred potekom pol leta. — Klerikalci pa, in njih štajersko besnilo »Straža«, ki prav dobro uvidevajo škodljivo ravnanje in počenja dr. Benkoviča, se zaganjajo v napredne obč. zastopnike, češ, da hodijo le ti roki v roki z Nemci. Seveda, orestsi se moža, ki jo je s svojo »brošuro« tako korenito zavozil kot dr. Benkovič in izvil slov. klerik. dež. poslanecem še ono malo orožja, ki so ga doslej imeli v rokah, naši klerikalci nimajo poguma. Zato pa so mojstri nad mojstri v laži, zavijanju in potvarjanju rešnice, s čimur dan za dnevom obkladajo svoje topoglaye volilce. Kaj mari njim, če Slovenci ne dobedo

tam, kjer mrajo, to, kar jim gre! Dr. Benkovič se kapricira in klerikalci mu sekundirajo, vsaj toliko časa, dokler je le še majhno možnost, držati ga pred javnim mnenjem, dasi ž njim nimajo sreče ne tu in ne tam. Rekli smo že, da je dr. Benkovič stvarno na pravem in kot jurist, bode tudi vztrajal, dokler mu ne poteče polletna doba pri svojem, zavladeval toli nujno stvar in konečno pripravil res tako daleč, da bode vse časno pokopano. Nihče naj nam ne očita, da smo pristranski, oziroma da se protivimo, ker je dr. Benkovič začel gorajšjo obrt. Ne. Tudi Nemci niso nič boljši in vsaka stvar jim je dobrodošla, vendar način, s katerimi si pomagajo, so vsaj na zunaj taki, da jim ne gre ugovarjati. O dr. Benkovičevi branjariji je moral vedeti že vnaprej vsakdo, da ne bode držala in, da posežejo prejalislej vmes — renegate in odvet. zbornica. Pa ne, da se je to že takrat zgodilo — dogovorjeno z Ambrožiči in ostalimi renegati —?! Saj šolstvo je klerikalcem trn v peti —!

Dnevni pregled.

Berchtoldova obletnica. Dne 19. t. m. bo minilo leto dni, odkar so vpregli v zavoženo kareto naše zunanje politike grofa Berchtolda. Te dni se bodo torej pisale kritike o delovanju in uspehih tega najvažnejšega avstroogrškega državnika tekom minolega leta. Za grofom Golluchowskim je prišel grof Aehrenthal in za tem grof Berchtold. V Avstriji se namreč pamet meri po krvi in po naslovu. Najmanje baron mora biti, kdor naj igra v naši diplomaciji prvo vlogo; zato pa se vrsti v zunanjem ministertvu grofje drug za drugim. Ne rečemo, da je vsak plemič tepec, a dokazalo se je, da ni vsak grof modrijan. Predpravice aristokracije pa so se vzlic demokratiziranju ohranile na Dunaju vsaj za ministrske stolce in zlasti za zunanje ministre, ki so »primi inter pares«. Grof Berchtold je bil pred letom sprejet od Nemcev kot veleum; danes ga odločno graja že vsaj velika polovica nemških listov. Berchtold na vse očitke diplomatično molči, ali ker ničesar ne ve, ali ker vse ve, pa ničesar ne pove. Večina listov pa sodi, da bo prva eventualnost resnična, da — ničesar ne ve. Zato se že piše, da Berchtold takoj po vojni odstopi. Gotovo je, da imajo v rezervi zopet kakega grofa! Mi vemo, da je Berchtold pokvaril že zadnje, česar ni bil že pokvaril Aehrenthal, — mi vemo, da sovražijo Slovani in Jugoslavlani na Balkanu danes Avstro-Ogrsko še huje kakor so jo prej, — mi vemo, da smo se s svojo zunanjo politiko prav brez potrebe zadolžili preko glave in da je država danes vsled nerodne zunanje politike na robu finančnega kraha. Vse to je zasluga državljanov grofov diplomatov. Vsi državljani brez razločka narodnosti in vere so prepričani, da že dolgo ni bilo v Avstriji tolike draginje, toli slabih trgovinskih in obrtniških razmer in tolike denarne stiske, ko danes! Ni ga naroda, ki bi bil zadovoljen. Vse tišči neprikrivani absolutizem in vedno ošabnejši militarizem. Quo usque tandem? — Zda pa se je še jasneje pokazalo, da ne velja naša diplomacija prav nič, ker najvažnejše diplomatične posle opravljajo danes le oficirji, ne pa več grof Berchtold. V Berlinu so poslali fml. Schemmo v Bukarešto generala Conrada Hötendorfa, v Peterburg pa polkovnika Hohenloheja. Oficirji delajo danes našo zunanjo politiko. Daleč smo prišli z grofovskimi diplomati v naši zbegani Avstriji. Zato pa bomo Slovenci prav zadovoljni, če bo ob obletnici grof Berchtold, ti diplomatski tip vrtoglave avstrijske zunanje politike, za svoje očitvidno »velike zasluge« imenovan za kneza in potem poslan v velezasluženi — pokoj. Bog z njimi!

Vestnik bančnih in hranilničnih uradnikov prinaša v svoji zadnji številki zanimiv članek »Naš položaj«. Ponatiskujemo nekaj vrstic, ki drastično opisujejo gmotno stališče mlajšega uradništva. Dotični odstavek se glasi: Predvsem moramo ugotoviti, da obstoji v tem oziru med upravniki in ravnatelji ter podrejenim uradništvom na drugi strani jako nepopolno razmerje na škodo uradništva. Samo kratkovidnež jako nemodernega naziranja bo skušal odrekati upravnemu vodstvu upravičenost primerne plače za njegov trud. Ako se podjetje rentira, potem naj le ima tudi kapitalistično vodstvo zavoda svojo korist od tega, ali določevati lepe nagrade, honorare, tantjeme, provizije, dividende in kakor se že imenujejo vsi oni bogati viri, iz katerih zajema ono malo številno srečnih — določevati te visoke svote na račun uradništva, uradnikom jemati takorekoč

kruh izpred ust, to daleč presega meje gori imenovane upravičenosti. A dogaja se, na žalost, da sloni vsa rentibiliteta zavoda in včasih tudi njegova solvenca na sistemu izrabljavanja uradništva. Roko v roki s tem gre tako imenovani sistem praktikanov. To so uboge neplačane pare, ki morajo stradati, če nimajo slučajno dovolj imovitega sorodstva. Mladi ljudje si na ta način v pravem pomenu besede s stradanjem izpodkopavajo svoje zdravje. K temu pridejo še često slabi, malo ventilirani delovni prostori, nalačeni z uradništvom, — iz takega vzduha naj potem razcvete sposobno, agilno uradništvo! In ko prebije praktikant svojo prvo vežbo, zagleda res prvi mesečni honorar, ali v tako nizki meri, da tudi še sedaj absolutno ne more živeti, svojim najprimitivnejšim fizičnim potrebam primerno, in da ga morajo tudi nadalje podpirati sorodniki, če jim dovoljujejo njihova sredstva. Ljudje s srednješolsko maturo, z raznimi trgovskimi šolami, nekateri tudi akademsko izobraženi, služijo po dve leti in več, opravljajo svoje posle — brez konkurenčnih slučajev ni napisana v tem sestavku nobena beseda — zvesto in zanesljivo pa prislužijo vzlic temu komaj borih sto kron na mesec — vsoto, ki je posebno v Ljubljani relativno in absolutno pod eksistenčnim minimom. Žal presernično!

Bolgarska zahvala »Rdečemu križu« balkanskih držav. Predsednik »Rdečega križa« balkanskih držav, gosp. župan dr. Ivan Tavčar, je prejel tole pismo: Sofija, 8. februarja 1913. Bolgarsko društvo »Červen Krst«, št. 978. Gospodu predsedniku slavnega odbora za »Rdeči križ« balkanskih držav v Ljubljani. Uprava bolgarskega društva »Červen Krst« si usoja obvestiti Vas, veseloštopovani gospod, da je že meseca januarja prejela potom »Ljubljanske kreditne banke« 7000 kron, ki jih je poslal Vaš odbor. Za sprejeto vsoto smo svoječasno že izdali potrebno pobotnico. Obenem smatra upravni svet društva za svojo dolžnost, da izreka Vam, slavnemu odboru in vsem plemenitim darovateljem v svojem in v imenu ranjenih boriteljev svojo prisrčno zahvalo za dragoceno pomoč, ki jo društvo dobiva iz bratske Slovenije. Z bratskim pozdravom G. Molov, s. r., podpredsednik.

Iz Rov. Zadnja številka »Domoljuba« prinaša neko laž o rovskih fantih. Toda dopisnik g. fajmošter in njegova linavščina bodeta kmalu uničena. Kaj so govorili občinski odborniki o pustnih dneh pri nas? Ko je drugod vladalo krasno predpustno veselje, so se pri nas slišale žalostne besede: »proč z gostilno, križaj jo!« Ali so to besede poštenih ljudi, ali so to besede Božjega namestnika? Nikakor ne! To so le besede, ki vzbujajo med ljudstvom preprič in razburjenost, ko je bilo pri nas že toliko časa mir. G. Simon Pevc, ki se v »Domoljubu« imenuje uradna oseba, se daleč moti. Te službe mu ni odkazalo c. kr. okr. glavarstvo, ampak rovski božji namestnik, ki pa je podoben bolj — strategu. Rovski fantje, ki jih imenujejo klerikalci in tercijalke — suroveže.

Velika železniška nesreča med Savo in Zagorjem. Kakor je »Dan« že včeraj poročal med brzobjavnimi vestmi, se je pripetila na progi Zagorje-Sava velika železniška nesreča. Poštni vsak št. 76, ki odide iz Ljubljane ob 6. 35 minut zvečer je zadel ne daleč od postaje Sava na skalo, ki se je utrgala in padla na železniški tir. Ko se je lokomotiva zadel ob skalo, je odskočila na drug tir v tovrni vlak št. 865, ki je ravno takrat srečal na omenjenem mestu osebni vlak. Šest vozov tovrnega vlaka se je prevrnilo po strmem bregu proti Savi, 11 vozov pa je ostalo prevrnenih na železniškem tiru. Lokomotiva in službeni voz osebne vlaka sta bila skoro popolnoma razbita. Da se ni pripetila večja nesreča, se je zahvaliti strojevodju osebnega vlaka, Jožetu Kašu. Ta je začel še o pravem času voz zavirati, drugače bi bil ves osebni vlak razbit. Pri tem je revež postavil svoje lastno življenje v smrtno nevarnost. Ko se je osebni vlak zadel ob skalo in je skočila lokomotiva na drugi tir v tovrni vlak in se razbila, so kosi razbite lokomotive nevarno ranili Kaša na glavi, strgali mu čreva in ga pritisnili na prsni. Kurjač Sibret se je rešil le na ta način, da se je na cevi za vodo dvignil kvišku. Učinek katastrofe je bil grozen. Pragi so bili sto metrov v daljavi prelomljeni kakor žigalice. Čez dvajset osij leži na tiru zviti kakor žica. Razbiti vozovi leže deloma na tiru, deloma na bregu Save. Iz Ljubljane, iz Zidanega mosta in celo iz Maribora so prišli rešilni vlaki. Rešilno akcijo so celo noč vodili nadzornika inž. Riedl, inž. Šega, komisar inž. Jur-

mann, prometna kontrolorja Maiovrih in Sajo vic ter predstojnik vzdrževalnega železniškega urada Komlosy iz Zidanega mosta. Kot zdravnik pa sta pomagala dr. Geiger in dr. Premrou. Junaški strojevodja Kaš je smrtno nevarno ranjen in teško da okreva. Žrtev svojega poklica.

Vročinska bolezen v Trbovljah. V malo dnevih je obolelo v Trbovljah okrog 100 oseb na vročinski bolezni. Čez 100 otrok je moralo opustiti šolski pouk, da se ne bi bolezni še bolj razširila.

Nesreča. Predvčerajšnjem dopoldne se je pripetila na žagi Karola barona Borna na Pristavi pri Tržiču velika nesreča, kateri je padel za žrtev neki drvar, ki je prišel vsled neprevidnosti preblizu premikajočega se voza na žagi. Drvar je zadobil težke telesne poškodbe na kolku. Poleg tega si je zlomil tudi desno nogo. Težko ranjenega so odpeljali s prvim vlakom v deželno bolnišnico v Ljubljano.

Drobiz iz Štajerske. Iz Maribora. V ponedeljek se je vršila tu zaprisega izvoljenega župana dr. Schmiedererja. Zaprisegal je okr. glavar dr. Weiß pl. Schleussenburg. Akt je bil tem zanimivejši, ker se je okr. glavar smatral poklicanim, s svojim predhodnim govorom sankcionirati po prisegi sledeči govor županov, ki naj bi bil širši javnosti zopet dokument, da je bil, je in bode Maribor nemško mesto — nemška posest. In mariborski Slovenci slikamo dr. Schmiedererja kot — silno strpnega. Najbrže mu podelimo za Veliko noč še kakšno častno diplomu. — V Knittelfeldu si nameravajo oskrbeti policijskega psa. — Gradec baje dobi stalno zrakoplovno postajo. Kot znano, se peča avstrijsko vojno ministertvo z nakupom »Zeppelina«. Graški zastopnik, ki je obljubil voj. ministertvu izdatnih podpor graške mestne občine, je v tem smislu pretečeni ponedeljek na Dunaju interveniral. — V Zabukovju pri Sevnici je ukradel 19letni hlapec Tomaž Korže svojemu delodajalcu 340 K ter jo pobrisal. Sumijo, da je šel v Nemčijo, odkoder jo hoče odkuriti v Ameriko. — V Gradcu pogrešajo ključavničarja K. Pichlerja. Sumijo, da se mu je pripetila nesreča. Pichler je velik, vitez, plavolas, brez brk, ima rujava hlače, pelerino in »štajerski« klubok. — V Maribor je bil prestavljen inženir E. Jahnel od državne k. južni železnici. — Iz Slov. Gradca javljajo, da je tamošnji notar dr. J. Winkler razkril ostanke rimskega mesta Collatio. Našli so ostanke velikega svetišča — tempelj — s predvorom, mestni trg in okoliške hiše, cesto ter rimsko pokopališče. Pričeti nameravajo z obsežnim izkopavanjem. — V Mariboru je vlomil v pisarno odvetnika dr. Feldbacherja človek velike rasti, oblečen v dolgo, črno, zimsko suknjo, ter pokradel kolekov za 10 K. Hišna ga je baje videla. — Paromlinarja Scherbauma v Mariboru, izvošček, J. Ozebek od Sv. Duha pri Ločah je kradel temu kruh ter ga prodal na svoj račun. Ko so ga prijeli, je priznal, da je poneveril dnevno prejemkov za 20—30 velikih hlebov kruha. — Mariborski lovski revir — v katerem so lansko leto ustrelili 1 celega fazana in mršavo prepelico — je izlital mesar J. Kaiba za — 100 K. — V Ormožu pogrešajo tamonjega učitelja slov. ljudske šole Iv. Karba. — V Ormožu je ogrizel stekel pes dve osebi in več psov. Odrredila se je prostrana pasja kontumača za ves ormoški okraj. — V Hočah pri Mariboru je umrl lekarnar K. S. Fleischer v starosti 84 let. Bil je odkrit nasprotnik Slovencev. N. v. m. p.

Arretacija tatu — visokošolca. Dunajska policija je aretirala 12. t. m. 22letnega medicina Alojzija Fischera, ki je v zadnjih mesecih pokradel več zimskih sukenj na vseučilišču.

Ljubimka drama. V nekem hotelu v Solnogradu se je ustrelil te dni neki Maks Georgi iz Lipskega, potem ko je svojo spremljevalko, neko gospo Schmid iz Berlina s strelom iz samokresa težko poškodoval. Par se je naznanil v hotelu pod imenom Kurt Schmid iz Berlina.

Prijet bančni ravnatelj. Ravnatelj neke banke v Rzeszowu, Andreja Bachodo so dne 12. t. m. z doslej neznanih vzrokov aretirali. Kakor se govori, je njegova arretacija v zvezi s skrivnostnim ropom dotične banke, pri čemur je neznan tat oropal blagajno za 50.000 K.

Samonior vojaka. Na cesti od Toblach do Cortine se je te dni ustrelil vojak lovškega polka Jožet Untermyer s svojo službeno puško. Kaj je bil vzrok samomora, se doslej še ni dognalo.

Stavka čeških tehnikov. Te dni so napravili stavko češki tehniki zaradi prelabo razsvetljenih prostov

rov na tehniko. Z 12. februarjem se je stavka končala, ker je rektor stavkajočim dijakom obljubil, da se bo vpejala v risalnih dvoranah bolj-ša razsvetljava.

Papeževa sestra umrla. Dne 11. t. m. je umrla v Rimu sestra papeževa Rosa Sarto za bronhijalno afekcijo.

RAZNE ZANIMIVOSTI.

Kaj jedo kralji? Vprašanje, o katerem se je že tolikokrat in tolikokrat govorilo in pisalo. Ni čudno, če pomislimo, kake predstave imajo navadni ljudje o kraljih. Navadno se dogaja, da čim revnejši in praprostejši je človek, tem bolj mrzlično deluje njegova fantazija. Misli, da hodijo vladarji neprenehoma v kraljevskem oblačilu okrog in da morajo tudi spijo s krono na glavi. Ravno tako predstave vladajo o tem, kaj kronane glave uživajo, kaj namreč jedo in pijejo. Že pravilnice, ki smo jih slišali v otroški dobi, so skušale, da bi nam predstavile kralje kot nekaj posebnega. In vendar čeprav mi je žal za bralčeve iluzije, moram vseeno te razbiti na drobne kosce. Kralji in cesarji jedo ravno isto, kakor navadni ljudje. Priroda ne rodi zanje prav nič drugega kakor za navadnega človeka. Da, lahko se reče, da je pogosto med meščani, posebno pa med fajmoštri veliko več trebušastih ljudi, kakor med kronanimi glavami. Da, posebno pri dvornih priložnostih, n. pr. pri zabavah, je miza kronanih glav precej enostavna, posebno pri našem cesarju, angleškem kralju in ruskem carju, torej večinoma pri onih, ki imajo za to kaj pod palcem in ki bi si lahko kaj privoščili. Kljub temu so seveda dvorne kuhinje še vedno pravi pravcati prostori kuharske umetnosti in zanimivo je prebrati kuhinjski raport, kakršnega podaja v nekem ameriškem časopisu bivši član kuhinjskega štaba na angleškem dvoru. Med kuharskim osebjem na vladarskih dvorih so možakarji, katerim bi bil nevoščljiv njihove plače prvi državni minister. Tako ima šef carjeve kuhinje letno 84.000 kron in njegova dva pomočnika 25.000 in 16 tisoč kron. Šef kuhinje angleškega kralja ima 60.000 K letno in njegov pomočnik gospod Oscar Farry približno 20.000 K letno. Gospod Cedar je svetovno znan in je eden izmed največjih sodobnih kuharskih ženičev. On zna na primer na dvajset načinov pripraviti »bela ribo«, to priljubljeno jed angleške kraljevske rodbine. Samo za eden način pripravljanja te ribe, je moral napravljati poskuse celih šest tednov neprenehoma, dokler ni zadel pravega. To je bela riba »a la kraljica Marija«, ponos jedilnega lista angleškega dvora. Majhen košček te kraljevske slaščice stane 24 kron! Druga angleška kraljevska jed, ki jo je napravil ta umetnik je »kapun a la Eduard VII.« Ta jed, ki se imenuje po kralju, ki je bil kralj ne samo med potentati, ampak tudi med sladkosnedneži, je svetovno znana in redkokedaj manjka pri dvornih gostijah vseh dvorov. Nobena jed, ki pride na mizo pred angleškega kralja Jurija, ni cenejša od 60 kron. Toda malokdaj se zgodi, da bi se kralj vseh teh dobrih stvari dotaknil. Kralj, ki najraje puši priprost tobak iz mornarske pipe, je tudi v jedi zelo priprost. Njegov obed obstoji navadno iz čiste juhe, iz koščka morskega jezika, iz majhnega kosa bržole in malo sladoleada. Včasih je tudi samo juha, mlečan pudding in labolka. Ko ga je kot princa valeskega povabil neki imeniten klub k sijajni gostiji, se je moralo skuhati zanj posebno kosilo. Pravo nasprotje njegovo je bil njegov rajnik oče Edvard VII., na katerega davnih pojedinah je bil sicer menu, ki se ni ponasjal sicer z berlinskimi številom jedi, ki pa je bil sestavljen z najredkejših jedi, ki so se sploh mogle dati na kraljevo mizo. Na vrsto je prihajala skoraj zmerom želvina juha in bela riba se je pripravila z nenavadno rafiniranostjo. Višek teh gostij so bila seveda slavna vina, spoštljive starosti, kakor na pr. portska vina iz leta 1812, in Madeira iz leta 1816, katerih danes sploh ne moremo več dobiti. — O nemškem cesarju Viljemu je znano, da rad kaj dobrega poje, vendar pa ljubi priprosta jedila, ki pa morajo biti seveda dobro pripravljena. Tako ima n. pr. po posebno utrudljivem delu (po lovu, po manevrih itd.) najraje kos mrzle goveje pečenke, po angleško pripravljene in k temu kozarec bavarskega piva. Mrzlo meso ljubi tudi ruski car, ki živi sam zelo priprosto, ki pa ima za svojo okolico najbolj sijajno kuhinjo med evropskimi dvori. Navadno stane ruski carski obed 2700 K! Najpriljubljenejša jedila na carski mizi so pri dvornih gostijah fazanova jajca in omake, katerim se posveti velik trud. Car sam pa je najraje ocvrto lajnje in sadje. pripravljeno v belem

vinnu. Gostije na ruskem dvoru so seveda slavne in na posameznega gosta se računa 240 do 450 K. Pri kronanju angleškega kralja Jurija V. se je računal kuvert za posameznega gosta dvorne pojedine na 540 kron! In vendar je ta kraljevski obed prekosil oni, ki ga je dal napraviti sedanji španski kralj Alfonz v Sevili, kjer je veljalo kosilo za enega gosta 800 kron! Seveda v teh ogromnih svotah je všteti tudi denar za dekoracijo dvoran, ki požre velikkanske vsote, za cvetlice, za dragocena vina in za redke smodke. To se seveda zgodi samo pri velikih pojedinah in gostijah, ki slede tej pojedini. Drugače pa jedo kronane glave isto, kakor vsak premožen človek. Tako n. pr. zajutkuje angleški kralj kosec ribe in sadje, španski kralj kavo, ruski car in nemški cesar čokolado. Zakaj, kakor smo že povedali: priroda niti ne rodi niti ne plodi kaj »ekstra« za kronane glave.

Ljubljana.

— **Slovenec** pripravlja za prihodnjo sobotno številko sledečo bulo: Slavno izjavljamo, da Luka Smolnikar ni naš pristaš, tudi nikoli ni bil. On se je proti naši volji pečal s tisto lursko vodo. To pečanje je bilo nezdravo, dovedlo ga je tako daleč, da se je pečal tudi z znano liberalko Albinco. Njej smo dali službo samo radi tega, da bi se poboljšala. Luku Smolnikarju pa smo prepustili uredništvo Domoljba po geslu: Gliha vkup štriha. — Tako liberalci, le perite svojega Luko Smolnikarja in pa Albinco.

Srečke umetniške loterije so se te dni razposale po vseh slovenskih krajih in Slovenci, kupujte srečke, ki so namenjene v podporo naši umetnosti.

— **Na bregu Ljubljanice.** Te dni so prinesli naši listi članke o bodočnosti obrežja ob Ljubljanici. Priznati se mora, da smo imeli v Ljubljani ob stari Ljubljani partije — katerih krasoto so občudovali tudi tujci. Ker smo imeli te krasote vedno pred seboj — se nam niso zdele nič posebnega. Lepo pa bi bilo, da bi jih rešili bodočnosti v slikah in fotografijah. Zbirka »ob stari Ljubljani« bi bila našim potomcem gotovo lep spomin na preteklost, Fotografije in razglednice sicer imamo — žal, da se ni našel noben slikar, ki bi bil napravil serijo slik. Sedaj je že prepozno. Dobro bi bilo, da se vsaj s fotografijami reši, kar se da rešiti. Lepo obrežje je kras vsakega mesta, zato je prav, da so se oglasili pravočasno glasovni, ki so opozorili na načrte. Govorili smo že o priliki, da bi se moralo ob enem z regulacijo rešiti tudi vprašanje kopališča v Ljubljani. Lahko bi bili dobili lepo moderno kopališče, ki bi v vročih poletnih dneh nudilo vsem prijetno kopel. Obrežje sredi mesta — posebno hodniki na obeh straneh Ljubljanice od Čevljarskega do Franciškega mostu bodo lahko središču našega mesta v okrasje — ako ne bomo pustili, da tvrdka sezida svoj kanal in odide. — Delo v strugi Ljubljanice se hitro nadaljuje — vreme je ugodno in treba je že sedaj misliti na vse izpremembe, ki bodo prišle z novo regulacijo.

— **Slovensko gledališče.** Ko je pred štirimi leti »Madame Butterfly« povsod po evropskih gledališčih dosegala velike uspehe — je tudi v Ljubljani lepo uspela in je ostala našemu občinstvu v dobrem spominu. Zato je bilo včeraj gledališče poino. V operi so nastopile druge sile, nego pred 4 leti — vendar bomo pristeli »Madame Butterfly« k najlepšim opernim predstavam letošnje sezone. Naslovno ulogo je pela gdč. Richtrova. Ako bi po sinočnji predstavi pisali o nji nove pohvalne besede, bi komaj kaj pomnožili priznanje, ki si ga je gdč. Richtrova pridobila pri našem občinstvu. Uloga »Madame Butterfly« nudi najboljšim pevkom mnogo prilike, da pokažejo svojo umetnost. Gdčna. Richtrova je podala svojo ulogo tako lepo in nežno, da je žela za svoje petje mnogo pohvale. Njena navivna igra je bila mnogo boljše kakor sicer. Skratka sinočnji nastop pomeni zanj lep uspeh. Gospod Harfner je pel češko — kar pa ni motilo — boljše je vsekakor nego, da bi motil sufler. Bil je v igri in petju siguren, kakor sicer. Gosp. Fejfar je bil izboren, kakor po navadi. Gdčna. Peršlova je pela Suzuki z enakim uspehom. Igro je oživljal gosp. Bohuslav. Zbor je na koncu II. dej. kazil. Scene so bile lepe — scenerija zelo lepa. Sploh pomeni »Madame Butterfly« za letošnjo opero uspeh in bo gotovo privabila še mnogo ljubiteljev lepe umetnosti v gledališče.

— **Iz gledališke pisarne.** V soboto, dne 15. februarja se ponovi opera »Madame Butterfly« za nepar. V nedeljo popoldne velika tujška predstava, opereta »Orpheus v

podzemlju« (izven abonementa, lože par). V nedeljo zvečer prvič v sezoni Schwejerjeva tragedija iz dijaškega življenja »Red iz pravdnosti«. V ulogi dijak Feliksa debutira gospod Josip Sest. Režira gospod Skrbinek. Prihodnji teden opereta »Graf Luksemburški« z gospodom Iličičem iz Trsta kot gostom.

— **Tatovi jajec.** Pred kratkim so neki tatovi pokradli trgovcu z jatici Matiji Čizmarju iz kanjiškega okraja na Figovčevemu dvorišču na Marije Terezije cesti 270 jajec. Policija je te dni dobila tatove in je konfiscirala pri neki hišni preiskavi 49 jajec. Prijete osebe so lastniku jajec škodo že povrnile.

— **Umrli so v Ljubljani:** Ana Haffner, delavčeva žena, 30 let. — Ivan Kožuh, hlapec, 14 let. — Franc Gregorin, dninar, 55 let.

— **Kinematograf »Ideal«.** Danes v petek, dne 14. februarja: Specialni večer. 1. Čudezni eksperimenti s kovinami. (Znanstveno.) 2. Preiskusni kamen. (Humoristično v barvah.) 3. Ljubezenski roman ubodne deklice. (Drama v 3 dejanjih. Nemška Bioskopska družba.) — Pri vseh predstavah: 4. Majhni vzroki, veliki učinki. (Komično.) 5. Sestero Cow-boyevih nevest. (Sijajna amer. veseligr.) — Samo zvečer. Jutri: Senzacionalna tragedija v 3 dejanjih: Oče. (Italijanski umetniški film z umetnikom Ermetto Zaccari, svetovnoznanim tragedom.) — Samo zvečer. V terek: Dolarska princesa. (Veseligr.) 3 dele.

Loterijske številke: Trst 55, 84, 87, 7, 37.

Trst.

Blazen sin s sekiro razkral svojemu očetu lobanjo. 35letni Franc Mancin iz Dinjana je bil izpuščen pred tremi meseci iz norišnice, v kateri se je nahajal poldrugo leto, ker so konstatirali, da je ozdravil. Ko je prišel domov, so se ga močno razveselili, ker je bil videti popolnoma normalen. Toda, ko je bil nekaj časa doma, so opazili, da še ni docela ozdravil. Začel je ljubimkovati z neko žensko, ter se hotel z njo poročiti. Stariši pa so bili odločno proti temu. V sled tega je prišlo med blaznim sinom in stariši nešteto krat do hudih preprirov. Enkrat bi bil svojo mater kmalu umoril, da niso prišli sorodniki in jo rešili. Stariši so se ga začeli bati, ker jim je neprestano grozil s smrtjo. Zato res niso vedeli, kaj ukreniti, kaj početi z njim; v norišnico ga niso pustili odpeljati, ker se jim je preveč smilil in ker je postal tuintam popolnoma trezen. — Upali so zmerom, da se bo stvar obrnila na bolje. V ponedeljek-dopoldne je šel blazni sin s svojim 64-letnim očetom na delo. Med potjo sta se začela pripraviti. Kar naenkrat pa je Franc vzdignil težko sekiro, ki jo je držal v roki, ter udaril svojega očeta z vso silo po glavi. Oče je padel z razkralo lobanjo na tla. Ta hip pa se je sin zavedel, kaj je napravil. Grozno mu je bilo hudo, in ni vedel, kaj napraviti, da prežene črva vesti, ki mu je glodal srce. Gledal je nekaj časa v krvi ležečega očeta, narkaj je začel bežati. Bežal je domov, ter takoj naznanil na sodnji, kaj je storil. Zaprlj so ga. Sodna komisija pa je odšla na lice mesta na kraj nesreče. Zdravniki so pregledali starčka in konstatirali, da še malo diha, a da ne bo več dolgo živel. Bil je prepeljan v bolnišnico in je baje že med potjo umrl. — Ko je mati izvedela za to nesrečo, se je zgrudila na pol mrtva na tla. Za njo je to strašen udarec. V enem hipu je izgubila moža in sina.

V tržaškem mestnem svetu se še vedno nadaljuje razprava o proračunu za leto 1912. Le žalostno je, da se se ne udeležujejo vsi slov. občinski svetniki. Tako n. pr. je bilo pri zadnji razpravi o šolstvu, ki je vendar tako zelo važen predmet, samo majhno številec navzočih. V razpravo pa tudi redkokedaj kdo poseže — razven dr. Wilfana. Samo dr. Wilfan nastopa in ničče drugi. Pardon — tudi drugi nastopajo za kak medklic. To ni prav. To je vredno graje. Kdor je poslan v mestni svet, ta naj se trudi, ta naj dela.

Zakaj ne govorijo slovenski mestni svetovci v mestnem svetu tržaškem v slovenskem, v svojem materinem jeziku? Izven tržaška slov. javnost se bo čudila, kadar izve, da slovenski mestni svetovci v mestnem svetu tržaškem ne govorijo v slovenskem, ampak v italijanskem jeziku. Mi Slovenci smo bili pač že od nekdanj hlapci, in kakor vse kaže, hočemo ostati tudi naprej. Mi že vemo, kaj nam bo na to odgovorila »Edinost«. Rekla bo, saj je dr. Rybář že parkrat nastopil v slov. jeziku, toda Italijani slovenskega jezika ne razumejo, zato so zapustili od prvega do zadnjega dvorano. Rekla bo, treba pa je vendar povedati Italijanom naše težnje. — Pravimo, to ni nikak izgovor. Kaj

to pomaga, če se jim pove naše težnje! Saj se ne ozirajo na nje, ampak nas zadržujejo naprej. Ako pa bi se govorilo v slovenskem jeziku, bi sicer zaradi kravalov, ki bi nastali vsled tega, mestni svet ne deloval — morda bi bil razpuščen, boj bi bil na vsak način — toda to bi nam le koristilo, ker bi s tem preprečili razne stvari, ki se sklepajo v mestnem svetu v korist Italijanom. Mi od mestnega sveta itak nič nimamo, če deluje ali ne. Veliko več koristi bi torej imeli, ako bi govorili naši zastopniki v slovenskem jeziku. Nasprotniki bi nas morali sčasoma začeti upoštevati, slovenski narod pa bi bil navdušen. Navdušenost, ki bi se jo s tem dalo narodu, bi bila več vredna od vseh sklepov v mestnem svetu, od vseh sedanjih nastopov slov. svetnikov v tej mestni hiši. Na to pot treba, da ukrenemo. Nič več klanjati se pred njimi. Pokazati moramo svojo odločnost, pokazati, da nismo in da ne maramo biti hlapci, kakor si oni mislijo. S takim nastopom bi vzbudili pri nasprotnikih spoštovanje, rešpekt. Resnica je, da nas veliko veliko število Italijanov črti samo zaradi tega, ker smo tako strašansko ponižni in bedasti, ker ne damo nasprotniku, ki nas biča, po glavi. Pokazimo, da nismo strahopetci, pokazimo, da smo vzbujeni! Slovenske mestne svetnike pa opozarjamo na vse to v nadi, da bodo storili v tem smislu vse potrebno. V boj za naše pravice!

V nedeljo ob 2. popoldne bo ustanovni občni zbor »Narodno-socialne mladinske organizacije«. Vršil se bo v dvorani N. D. O., v ulici sv. Franciška št. 2. Občnega zbora se bodo imeli pravico udeležiti člani N. s. m. o. in somišljeniki, ki pa se morajo izkazati s povabili. Povabilo vsak mlad somišljenik (od 14 do 28 let) lahko dobi v tajništvo N. s. m. o., Čarhla zg. 11.

Kje je rešitev našega obupnega stanja? V mladini, kajti mladina je cvet naroda. Zato pa je treba paziti, da se ta cvet ne posuši, da se ne pokvari. Kdor stremi po tem, da bi slov. mladina napredovala, se lepo razvijala, ta naj podpira Nar. soc. mladinsko organizacijo. Stariši, upišite vaše sinove (od 14 leta naprej) v »Nar. soc. mladinsko organizacijo«. V tej organizaciji se bodo vsposobili za nadaljno življensko borbo.

»Zarje« povemo, da ne odgovarja resnici njeno poročilo o zidarskem shodu v Sv. M. Magdaleni. Dejstvo, da se tajnik N. D. O. Brandner ni upal udeležiti omenjenega shoda — je izvitvo iz Petejanovega prsta. Resnica pa je, da je šel Brandner s svojim prijateljem na sprehod — in da je izvedel šele iz »Zarje«, da se je vršil v oni gostilni, mimo katere je šel, zidarski shod. — Tako je bilo, sodrug Petejan. —

Društva.

— **Telovadno društvo »Sokol«** v Idriji priredi v soboto, dne 15. februarja 1913 v prenovljenem salonu gospe Marije Štravsove Akademijo v počenje petnajstletnega sokolskega dela brata Franceta Krčnika. Vzpored: 1. A. Dvořak: Slovanski plesi št. 7. Klavir četveročno. 2. Nagovor. 3. A. K. Mašek: Pri zibelj. b) A. Hajdrih: Pri oknu. Četverošpeva. 4. A. Nedved: Pogled v nedolžno oko. Sopran - solo. 5. a) E. Gangl: Odlomek iz »Večerne sonate«. b) E. Gangl: Dian. Deklamacija. 6. D. Jenko: Na tujih tleh. Ženski dvospev. 7. Violina — Mirko Dežela. 8. Z. Prelovec: Tožba. Sopran solo. 9. a) V. Lisinski: Prejla. b) V. Vogrič: Lahko noč. Četverošpeva. 10. H. Volarič: Divja rožica. Ženski dvospev. 11. E. Gangl: Pesem iz bodočih dni. Deklamacija. 12. A. Dvořak: Slovanski plesi št. 8. Klavir četveročno. Svobodna zabava. Začetek ob pol devetih zvečer. Akademija se vrši ob pogrnjenih mizah. Vstopnine ni. — Prostovoljni darovi se hvaležno sprejemajo. Na udeležbo vljudno vabi odbor.

Iz Prage: »Slovanski večer.« se vrši šele v ponedeljek, to je 17. t. m. v hotelu »Victoria«. Jungmannova trida.

Proces proti pariškim avtopačem.

(Dalje.)

Carrony, zvest načinu zagovarjanja svojih tovarišev, vse taji. Priznati noče niti odtiska svojega prsta, ki ga je posnel Bertillon, in pravi, da je metoda Bertillonova od Dreyfusovega procesa dikvalificirana, niti »Academie de sciences« ji ne verjame. Carrony je bil zaprt v Logere; pri sebi je imel dva nabita brovninga. O svoji aretaciji pripoveduje patetično. »Oni dan sem zapazil, da sem obdan okoli in okoli od samih policijskih agentov. Lahko bi jih pobil, pa nisem tega napravil.

Udal sem se policajem in sem upil: »Ne bom streljal, samo ne tolcite me! In to je vendar nekaj dobrega. Ne, gospodje porotniki, nisem hotel moriti, hotel sem samo umreti.«

Predsednik sodnega dvora pritrđi, da se je Carrony hotel res trikrat umoriti. Vpraša, zakaj je hotel to napraviti.

»Bal sem se Garnierja. Iskal me je. Vsi časopisi so pisali o meni kot os trašnem poveljniku roparjev. Pisali so, da sem kriv vseh zločinov: v rue Ordener, v Montgeron, v Chantilly. Kaj sem hotel napraviti. Hotel sem rajši umreti.«

Zagovornik Carronyjev, M. Jevaes kliče:

»In to-le je vodja banditov!«
»Da, to je vodja banditov,« ponovi prokurator, »in jaz bom to dokazal.«

Sledi zaslišanje Metgeja. Mlad fant, jasnega glasu. Govori s sklonjeno glavo in taji vse. Sirota je: izučil se je za kuharja in dobil je mesto na Angleškem. Kakor hitro se je vrnil v Pariz, je začel obiskovati »Anarhijo«, kjer se je seznanil z Garnierjem, Bonnotom, Kilbačičem, Maibrejeanovo. Stanoval je v Surresni z Valletom, toda po umoru v Thiaisu je naglo zapustil prijatelja. Na vprašanje predsednika, zakaj je ubežal, je odgovoril, da se je bal stanovanjske preiskave, potem pa tudi vojne. Zbežal je pred naborom na Angleško in se je bal, da ga ne bi zasledili.

»Zakaj ste dali svoji ljubici 1300 frankov in kje ste jih dobili?«

»Dobil sem jih od tovariša, več nisem povedal in več tudi ne bom povedal.«

»Pri vas so dobili dvojce brovningov in eno karabino. Obsojeni ste tudi kot sokrivci pri dvojnem umoru v Thiaisu. Gospodična Dagronova trdi, da je vas videla na dan umora s Carronyjem v Choisy-le-Roi.«

»Ni me mogla poznati, ker sem imel tuje brke in brado.«

»Poznala vas je po obleki.«

»To se ne da spoznati; lahko se je zmotila. Človeka spoznamo samo po fizionomiji.«

Nato se obravnava o raznih tatvinah, vsled katerih je bil Metge obtožen. Neprenehoma se izgovarja na Valleta, ki je mrtev in trdi, da je kriv samo zato, ker je ponudil stanovanje Carronyju.

Sledi zaslišanje Gauzeja. Gauzy je korektno oblečen; govori s trdim glasom. Gauzy je obtožen, da se je udeležil umora policijskega dušefa Jonina. V njegovem stanovanju v Joryju so se shajali nevarni anarhisti. Po atentatih je skrival pri sebi v Montgeronu in Chautilly Monierja in Simentova. O Monierju pravi, »da se mu je predstavil kot rojak iz Nimesa«. Rekel je, da ga je k meni poslal moj brat. Bil mi je simpatičen, imel je 1300 frankov, katere mi je dal, da jih shranim. To je vzbudilo moje zaupanje do njega.

Monier je 18. aprila p. l. Gauzeja naglo zapustil in mu je naznanil, da mu pošlje prijatelja. Ta prijatelj je bil Bonnot.

Bonnot je res kmalu nato prišel, vendar je takoj drugi dan nato odšel. Isti dan je prišel h Gauzemu policijski sošef Jonin, ki je odšel z Gauzom iz delavnice po stopnicah gori v stanovanje. Stanovanje je bilo od zunaj zaklenjeno. Gauzy je odprl. Jonin je stopil v stanovanje s stražnikom Colmarom. V tem se je nenadoma pojavila v kotu temna senca, Jonin je skočil k nji, toda bilo je že prepozno. Senca-Bonnot je že trikrat ustrelil. Prvi strel je ubil Jonina, drugi je zadel Colmarja v prsa. Med splošnim hrupom in razburjenjem je stopil Bonnot k oknu in je skočil skozenj ven. Gauzy je tekel po stopnicah dol; rekel je dvema policijskima nadzornikom, ki sta tam čakala, naj hitita hitro gori. Medtem ko sta ta dva res šla v Gauzyjevo stanovanje, je Gauzy zbežal. Predsednik pravi Gauzemu, naj se zagovarja in naj pojasni to svoje dejanje. Gauzy se brani.

»Nisem kriv. Gospod Jonin mi je rekel, naj grem z njim gori v stanovanje. Šel sem. Odprl sem vrata stanovanja in sem rekel gospodom naj vstopita. V tem se je zaslizalo: Pok, pok, pok! — trije strelj so se oglasili. Pomislil sem, da sta prišla aretirat Rusa (Gauzy je menil, da je Bonnot ruski anarhist), zbal sem se in sem pobegnil. Nato sem se zopet vrnil. Ali je to dejanje, dejanje zločinca? Pojdite, gospodje porotniki, k meni pogledat, da boste sami spoznali kraj, kjer se je oni zločin izvršil in da boste videli, da nisem in da ne morem biti zločinec.«

Ponudba Gauzeja je seveda odklonjena.

Sledi zaslišanje mehanika Dettwillera, ki je obtožen, da je sprejel med svoje garaže v Bobignyju znani avtomobil apačev. Nato se je zaslizala ženska, ki je živila z Garnierjem, zvana »femme Schoris«. Živila je z Garnierjem grozno živ-

Kupujte in naročajte „DAN“!

ljenje preganjane živali, ki bega od kraja v kraj. Slednjič je zbežala s svojim ljubimcem v Nogent, kjer so Garnierja oblegali in ubili in kjer bi skoro ustrelili tudi njo. Vedela je, da je Garnier bandit, toda ljubila ga je in mu zato na vseh njegovih potih sledila. Pri prejšnjem zaslišanju je kompromitirala s svojo izpovedbo Carronyja, Soudega in Raymonda la Scieca, sedaj pa pravi, da so vse prejšnje izpovedi zlagane.

Sledi zaslišanje Crozata de Fleuryja, »bankirja banditov«.

Pretekli dan je bil dan mrtvih. Metge je izdal Valleta, Gauzy je zatajil Bonnota, edino žena Schoopova se je spominjala sence Garnierja z ljubeznijo in brez laži.

Grozat de Fleury je bil, kakor smo že povedali, bankir tragičnih roparjev. Obtožen je glavno zaradi tega, ker je prodajal vrednostne papirje, ki sta mu jih dala Carronye in Metge po umoru, izvršenem v Thiaisu. Crozat pravi, da finančne spekulacije niso bile njegova specialiteta, pečal se je samo s poročevanjem. Nekega dne mu je baje nanznil neki Michelet, katerega pred tem ni poznal, da mu pošlje vrednostne papirje v nakup, kar je tudi res storil. Poslal mu je iz Rouena za 27.340 frankov vrednostnih papirjev, katere je Crozat prodal. Čudno je, da je ugodil prošji neznanega mu Micheleta, da je rente prodal in da ni zahteval zato nobenega honorarja. Res je seveda, da navedeni gospod Michelet sploh ne eksistira niti v Parizu niti v Rouenu in da Crozat te svoje kupčije niti v svoje trgovske knjige ni zapisal.

Rezultat Crozata de Fleureja ni prinesel prav nič zanimivega.

Sledi zasliševanje Deboeja, ki je obtožen, da je sokriv zločina v rue Ordener. Callemijn je prišel k Deboeju z rentami v ceni 190.985 frankov, za katere je oropal Gabija; oba sta se odpeljala nato — bilo je dne 23. decembra — v Amsterdam. Deboe je nesel rente naprodaj nekemu Vanderberghu. Kakor se je doglalo, je imel Deboe vrednostne papirje spravljene na golem životu. Deboe taji. Njegov advokat mu hoče pomagati, toda predsednik sodnega dvora mu tega ne dovoli. Pri Deboeju se je našla listnica, ki izhaja iz zločina v Romainville in pa dva nabita samokresa, ki ju je kupil na Nizozemskem. Deboe konča svojo lo branitev filozofično:

»Anarhisti ne smejo trpeti zato, če je med njimi nekaj zločincev. Niti na misel mi ne bi prišlo, da bi očitali Republiki, da je prištevala med svoje bojevnike Jourdana in Carrierja.«

Sledi zaslišanje Belonjeja, ki je obtožen zaradi tega, ker je ponudil Bonnotu svoje stanovanje in ki se je ravno tako udeležil prodaje vrednostnih papirjev, katere je imel ravno tako kakor Crozat nabrane na golem životu. Pravi, da ni vedel, da so to vrednostni papirji in da izhajajo iz zločina v rue Ordener. — Trdi, da se je sešel z Bonnotom pri osehah, katerih ne sme imenovati. S tem se zasliševanja za ta dan končajo.

Zadnji dan zasliševanj.

Zasliši se Reinert, ki je ponudil skrivališče Carronymu v Liverdunu

in Garnierju in Calleminu v Nancyju. Reinert je skušal dokazati tudi nedolžnost Diendonjeja. Trdil je, da je bil na dan umora v rue Ordenerju pri njem in da ga je našel ležečega na postelji. Obtoženec energično taji, da je ponudil Garnierju in Calleminu po napadu na Gaubega stanovanje, vključno temu, da trdita njegova žena in sosedja Mlle Bellotova nasprotno: »Mogoče, da sta prišla k nam, ko mene ni bilo doma,« pravi Reinert, »jaz nisem vedel o njenem obisku prav ničesar. Sicer pa sta tu Mlle Bellotova in moja soproga, ki govorita vedno nemumno.«

(Dalje.)

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

SPOPADI PRED CATALDŽO.

Sofija, 13. februarja. Pred Cataldžo je prišlo včeraj do manjših spopadov med turškimi in bolgarskimi prednjimi stražami, ki pa za situacijo nimajo nobenega pomena.

SOVRAŽNIK NA GALIPOLJU.

Sofija, 13. februarja. Turki so se pomaknili za okope pri Bulairu, ne da bi bili podvzeli na naše vrste kakšen napad.

TURŠKI VJETNIKI.

Sofija, 13. februarja. Pri ponesrečenem poizkusu izkrcati svoje čete pri Šarköju so Turki odvedli s seboj na ladje kakih 150 grških žen in otrok. Z vso gotovostjo se trdi, da je bil pri tem izkrcavanju navzoč tudi Enver bej.

SPALAJKOVIČ NAZAJ V SOFIJO.

Belgrad, 13. februarja. Srbski poslanik Spalajkovič je danes odšel v Sofijo Ministrski svet, ki je imel danes posvetovanje, se je pečal le z srbsko - bolgarskimi vprašanji in zadevami.

STALIŠČE RUSKEGA CARJA GLEDE SKADRA.

Pariz, 13. februarja. Listi javljajo iz Petrograda: Po izjavi kralja Nikole, da se je namreč bati resnih nemirov v Črni gori, ako Črna gora ne dobi Skadra, je ruski car svoje stališče popolnoma izpremenil. Delal bo na to, da dobi Črna gora Skader, ako ga zavzame z orožjem, oziroma, ako ga prisili h kapitulaciji.

NAPETJE MED RUMUNIJO IN BOLGARIJO.

Pariz, 13. februarja. Napetje med Rumunijo in Bolgarijo ni odnehalo. Začela so se že zopetna pogajanja med obema državama. Trozveža je že nastopila v prigovarjanje Bolgarije, naj izpolni opravljene zahteve Rumunije.

MIR.

Petrograd, 13. februarja. »Ruskoje Slovo« poroča, da bo kraj, kjer se bodo vršila nova pogajanja, Niza. Kot bolgarski delegat bo minister Teodorov.

SITUACIJA NA BOJIŠČU.

Carigrad, 13. februarja. Obstrelevanje Drinopolja traja dalje.

Pri Bulairu in Cataldži je situacija neizpremenjena.

Carigrad, 13. februarja. Pred Drinopolje so dospeli srbske čete, ki so se že udeležile operacij pri Marošu. (Srbske čete pred Drinopoljem so vendar že dalje časa!)

Carigrad, 13. februarja. Pri Malteze je prišlo včeraj dopolne do spopada med turškimi in bolgarskimi četami. Boj je trajal dve in pol ure, pa za situacijo, ki je ni nič spremenil, ne pomenja ničesar.

IZJAVA GRŠKEGA PRESTOLONASLEDNIKA.

Atene, 13. februarja. V Epiru se je vršila revizija ondotnih vojnihi čet. Pri tej priliki je prestolonaslednik mel na vojake nagovor, v katerem jim je dejal, naj bodo še nekoliko časa potrpežljivi, da pride v najkrajšem času prilika, ko bodo enkrat za vselej udarili in zapodili sovražnika.

ULTIMATUM RUSIJE KITAJSKI.

Petrograd, 13. februarja. Ruski poslanik v Pekingu je dobil nalog, da zahteva od kitajske vlade odklic onih 40.000 vojakov, ki jih je postavila na južne mongolske meje. (Zahteva Rusije se je izvršila v formi ultimata.)

RUSINSKO - POLJSKA POGAJANJA.

Dunaj, 13. februarja. Rusinsko-poljska pogajanja so ostala brez uspeha; 24. t. m. bo imel sejo odsek za volilno reformo v Lvovu in pri tej priliki se bodo začela na novo ona pogajanja.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložil znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Stanovanje z 1 ali 2 sobama in pritliklinami in če mogoče z vrtom, v bližini enega izmed ljubljanskih kolo-dvorov — najraje v Šiški — išče mirna stranka z 1 otrokom za maj event. tudi za pozneje. Ponudbe pod »Stalno stanovanje« do 15. marca t. l. na »Prvo anončno pisarno«.

Išče se mlado gospodično, ki ima veselje do petja in tamburanja; se jo sprejme takoj za učenko. Kje pove »Prva anončna pisarna«.

Glasovirje, pianine, avtomate, gramofone, plošče prodaja, uglašuje, popravlja solidno Josip Oblak, Ljubljana-Glince 92.

Krznar in izdelovatelj čepic Feliks Zagar se je preselil na Stari trg št. 32, ter se slavnemu občinstvu vljudno priporoča.

Pridobivajte nove naročnike.

FR. P. ZAJEC

Ljubljana, Stari trg št. 9

priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblastveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj

optični zavod.

Daljnogled, toplomere, in zrakomere vseh vrst. Očala, štípalniki natančno po zdravniškem receptu. Cenike pošiljam na zahtevo zastoj in poštne prosto.

Pošljite naročnino, ako je še niste!

Kavarna odprta celo noč.
„LEON“
Gostilna
Florijanska ulica št. 6.

Radi inventure

prodajam vso zimsko zalogo kostumov, mantiljev, paletojev, jopic, bluz, raglanov, oblek, klobukov in vse drugo blago 50% pod lastno ceno.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Pri nakupu „pravega Francka“ izvolite paziti na to-le varovalno znamko.

Zavrnite previdno podobne zavoje kot ne „pravi Franck“.

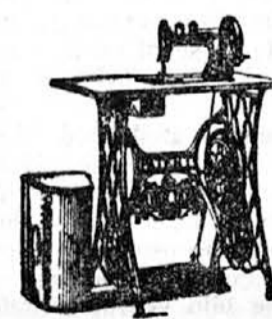
Tovarna v Zagrebu.

Proizvod najboljših sirovin.

Ivan Jax in sin, Ljubljana

Dunajska cesta šte. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler. - Vozna kolesa.

Ceniki zastoj in franko.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin. Vsled najmoderneje uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v najkrajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovejše izborne mladinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.